Eduskunnan hallintovaliokunta: tarkennus lausuntoon 14.9.2021 (ESAVI/30447/00.02.00/2021)

Asia: HE 56/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunnossa 14.9.2021 (ESAVI/30447/00.02.00/2021) ja hallintovaliokunnan kuulemisessa 15.9.2021 esitettyä on syytä tarkentaa seuraavasti.

Hyvinvointialueuudistuksen taustaksi on selvitetty nykytilaa, ja pelastuslaitoksilta saatujen tietojen perusteella rahoitusvaje pelastustoimessa on 81 miljoonaa euroa. Pelastustoimen rahoituslaskelman vaje muodostuu palvelutasopuutteista, varallaolojärjestelmän muutoksesta, investointivelasta sekä öljyntorjunnan siirrosta aiheutuneista pysyvistä uusista kustannuksista. Mikäli rahoitusta ei tulla lisäämään, rahoitusvaje siirtyy mahdollisesti sellaisenaan hyvinvointialueille. Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanta on, että rahoitusvaje tulee korjata hyvinvointialueuudistuksen valmistelun yhteydessä, jotta pelastustoimen palveluiden lakisääteinen taso voidaan turvata. Tarkennuksena 14.9.2021 annettuun lausuntoomme sekä 15.9.2021 pidettyyn kuulemistilaisuuteen liittyen Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että rahoitus ei siis tule vähenemään hyvinvointialueuudistuksessa, vaan jo tällä hetkellä oleva vaje on siirtymässä mahdollisesti sellaisenaan.

Aluehallintovirastoille tulee uusi lakisääteinen tehtävä hyvinvointialueuudistuksessa. Aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta,

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Wähäjärvenkatu 6

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Lisäksi aluehallintovirastojen arvioista kootaan sisäministeriölle valtakunnallinen asiantuntija-arvio.

Aluehallintovirastojen nykyiset tehtävät pysyvät ennallaan, mutta pelastustoimen valvontatehtävän toteutusta tullaan uudelleentarkastelemaan, kun rahoitus tulee jatkossa valtiolta eikä kunnilta. Aluehallintovirastot ovat esittäneet uuteen lakisääteiseen tehtävään yhteensä 7 henkilötyövuoden lisäystä, mutta ainakaan ennen vuotta 2023 lisäystä ei ole tulossa. Tehtävien muuttumisen ja lisääntymisen suunnitteluun ei ole käytettävissä lisähenkilövoimavaroja, vaan suunnittelu tehdään tavanomaisten tehtävien rinnalla olemassa olevalla osaamisella ja työtehtäviä priorisoimalla.

Aluehallintovirastot ovat esittäneet vuodesta 2016 lähtien pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueille henkilötyövuosien lisäystä. Vuonna 2021 laaditun tarkennetun selvityksen perusteella voimassa olevien lakien vaatima tehtävien hoitaminen edellyttää 23,4 henkilötyövuoden lisäystä aluehallintovirastoihin. Lisäystarve on noin 40 % eli epäsuhta on huomattava, sillä aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueiden vakituisien virkojen määrää on vähennetty vuodesta 2010 lähtien, ja niitä on nykyisin 34. Aluehallintovirastot ovat tehneet nykyisten lakisääteisten tehtävien hoitamisen varmistamiseksi esityksen 21 henkilötyövuoden lisäämisestä vuodesta 2022 alkaen. Vuodelle 2022 lisähenkilötyövuosia ei ole tulossa lainkaan. Edellä mainittu vaikeuttaa hyvinvointialueuudistuksen tuomien lakisääteisten lisätehtävien valmistelua.

Lisäksi edellä mainittu henkilötyövuosivaje vaikuttaa erityisesti ELY-keskusten vastuulla aiemmin olleisiin öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan liittyviin valvontatehtäviin (Tehtävä siirtyi vuonna 2019 aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueille, ja tehtäväsiirron yhteydessä ei huomioitu tehtävän vaatimaa henkilöstöresurssitarvetta.) sekä pelastustoimen valvontaan, sisäministeriön tukemiseen pelastuslain ja valmiuslain tarkoittamissa väestönsuojelutehtävissä sekä muissa poikkeusoloja koskevissa kansallisissa järjestelyissä ja valmiuksissa, kuntien valmiussuunnittelun tukemiseen, alueellisen varautumisen yhteensovittamiseen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuus- ja valmiussuunnittelun edistämiseen toimintaympäristön muutokset huomioivin valmiusharjoituksin ja alueellisin maanpuolustuskurssein sekä toimivaltaisten viranomaisten tukemiseen niiden johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella.

Johtaja Tommi Laurinen

Pelastusylitarkastaja Ilkka Heinonen

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/30447/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/30447/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laurinen Tommi 20.09.2021 16:29

Esittelijä Heinonen Ilkka 20.09.2021 16:28